

ชื่อเรื่อง	: รูปแบบพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8
ผู้วิจัย	: พระมหาสมพงษ์ เกษานุช
ปริญญา	: รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อาจารย์ที่ปรึกษา	: รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์ รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ
ปีการศึกษา	: 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 2) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี และ 3) สร้างและยืนยันรูปแบบพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาและปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค 8 จำนวน 580 แห่ง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 5 ตอน สถิติที่ใช้ ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics Analysis) ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติเชิงอ้างอิง (Inference Statistics Analysis) ประกอบด้วย ค่าความเบ้ (Skewness) ค่าความโด่ง (Kurtosis) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) และการวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กลุ่มตัวอย่างเป้าหมายคือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 12 รูป/คน เก็บข้อมูลโดยสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และระยะที่ 3 การยืนยันรูปแบบพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี เป็นการยืนยันรูปแบบจากผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง (Critical Incident Technique) จำนวน 20 รูป/คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย จำนวน 3 รอบ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลีของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) ทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดองค์กร ด้านอาคารสถานที่ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านงบประมาณ 2) ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 พบว่า อิทธิพลโดยรวมมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้ง 5 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยภาวะผู้นำของผู้บริหาร (0.591) 2) ปัจจัยการส่งเสริมสนับสนุนจากภายนอก (0.527) 3) ปัจจัยศักยภาพของครูผู้สอน (0.332) 4) ปัจจัยการบริหารจัดการ (0.293) และ 5) ปัจจัยแรงขับภายในและแรงจูงใจของผู้เรียน (0.112) และ 3) รูปแบบพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 8 ประกอบด้วยการพัฒนาจำนวน 5 ด้าน 17 ประเด็น และ 94 แนวทางพัฒนา ได้แก่ 1) การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหาร ประกอบด้วย 3 ประเด็น 15 แนวทางพัฒนา 2) การพัฒนาการส่งเสริมสนับสนุนจากภายนอก ประกอบด้วย 3 ประเด็น 20 แนวทางพัฒนา 3) การพัฒนาการบริหารจัดการภายใน ประกอบด้วย 4 ประเด็น 26 แนวทางพัฒนา 4) การพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอน ประกอบด้วย 3 ประเด็น 14 แนวทางพัฒนา และ 5) การพัฒนาแรงขับภายในและแรงจูงใจของผู้เรียน ประกอบด้วย 4 ประเด็น 19 แนวทางพัฒนา และผู้เชี่ยวชาญที่ยืนยันรูปแบบทั้ง 20 รูป/คน เห็นด้วยกับรูปแบบพัฒนาในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 99.20) และมีความเห็นสอดคล้องกันทุกแนวทางการพัฒนา โดยมีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ระดับ 5.00 ค่าฐานนิยม (Mode) เท่ากับ 5.00 และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ระหว่าง 0.00 – 0.75

คำสำคัญ : รูปแบบพัฒนา, การจัดการศึกษา, และพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี

Title : Development Model of Management of Thai Monastic Education
Concerning Dhamma and Pali Studies in the Sangha Administration
Area 8

Author : Sompong Kesanuch

Degree : Doctor of Public Administration (Public Administration)
Rajabhat Maha Sarakham University

Advisors : Associate Professor Dr. Pakdee Phosing
Associate Professor Dr. Yupaporn Yupas

Year : 2018

ABSTRACT

The Research article was carried out on basis of the three following objectives: 1) to study the monastic educational administration per se related to Dhamma and Pali Studies of the Buddhist ecclesiastical education institutes in the monastic governing area 8, 2) to take a study of causal factors, that affects the monastic educational administration of Dhamma and Pali studies as well as 3) to make the developing model of the monastic educational administration of Dhamma and Pali studies and subsequently verify it. The research undertaking was divided into three phases; at the first phase, all the conditions and causal factors affecting the process of the monastic educational administration of Dhamma and Pali studies were thoroughly studied by quantitative methodological process, in which representative sample of the research were 580 ecclesiastical education centers under Sangha administration of area 8. The research instrument was questionnaires with five rating scales. The analysis of the collected data was conducted by descriptive statistics, which consisted of frequency, percentage, mean and standard deviation. Besides, inference statistics, which comprises skewness, kurtosis, Pearson correlation, confirmatory factor analysis and structural equation modeling; SEM, was utilized for computation of effecting paths of variables. At the second phase, the procedure of the research was undertaken for creating the development model on educational administration of Dhamma and Pali studies. In the case, methodological form was qualitative one, taking as the purposed sample 12 experts, collecting data by means of the focus group discussion. In the third phase, having been created on the basis of empirical data, the developing model of the monastic educational administration of the Dhamma and Pali studies, was verified with critical incident techniques, by which the questionnaires was sent to the 20

professional connoisseur in a three - time loop. Data was analyzed with percentage, median, mode and interquartile range.

The findings of the research are as follows 1) The monastic educational administration of the Dhamma and Pali studies in the Buddhist monastic governing area 8, as a whole, has been found at the high mean level ($\bar{X} = 3.63$) in the following domains: the curriculum, the community connection, the learning and instruction process, the organization management, the places and buildings, the educational measurement and evaluation, the learning and teaching technology and the educational budget. 2) The causal factors affecting the monastic educational administration of the Dhamma and Pali studies in the monastic governing area 8, in terms of influence coefficients, were statistically significant at 0.01. As far as individual factors are concerned, the factors are statistically significant in the respective way: leadership of an administrator (0.591), external support (0.527), an instructor's competencies (0.332) 4), management (0.293) and motives and motivations of students (0.112). and 3) The developing model of the monastic educational administration of the Dhamma and Pali studies in the monastic governing area 8, consists of the 5 components, which are comprised of 17 details, covering 94 main points for the development strategy. 1) The development of leadership of the administrator consists of three componential elements made up of 15 issues. 2) The development of the external support consists of three componential elements made up of 20 issues. 3) The development of internal management consists of 4 componential elements made up of 26 issues. 4) The development of instructor's competencies consists of three componential elements made up of 14 issues. 5) The development of motives and motivation of students consists of three componential elements made up of 15 issues. The componential elements of the developing model of the monastic educational administration of the Dhamma and Pali studies in the monastic governing area 8 have been most highly agreed by 20 experts in statistical value of 99.20 and with their consistent opinion on all the development policies by Median value at 5.00 and Mode one at 5.00 as well as Interquartile Range 0.00 – 0.75.

Keywords : Developing model, Monastic educational administration, and Dhamma and Pali studies,